

FOLK OG LAND

Nr. 19 - 1953 - 2. årgang

Abonnementspris: Kr. 16,— pr. år, kr. 8,— pr. halvår, kr. 4,— pr. kvartal.
Annonsepris: 32 øre pr. mm. Utkommer i Oslo hver lørdag.

Lørdag 23. mai 1953

Herr Kristian Skard
Tåseravn. 79
Ullevål-Hageby.

De var sanndrømt hr. Koht!

Den 22. desember 1939 uttalte De hr. Koht i Utenrikskomiteen følgende:

«Eg tror for min part at England og Frankrike gjerne vil driva Noreg ut or nøytraliteten sin og inn i krigen».

De ga Dem ikke hr. Koht. Den 8. januar 1940 sier De i den samme komite følgende:

«Eg må vedgå at eg kan ikke fri meg for den mistanken at den britiske regjeringa beint fram har sett seg til fyremål å driva oss inn i krigen».

Overlege dr. Johan Scharffenberg offentliggjorde disse uttalelser om Dem i Norske Aktstykker til okkupasjonens forhistorie. Da De ennå ikke har benektet å ha uttalt Dem slik, går vi ut fra at dette er riktig.

De var Norges utenriksminister dengang hr. Koht, og Deres onde anelser var sikkert vel fundert.

13 år senere ga Deres britiske kollega udi historie dr. T. K. Derry Dem fullt ut rett — i sin bok «The Campaign in Norway».

Dr. Derry's avsløringer er et kompliment til Deres forutseenhet. De har altså Deres på det tørre. At De ble gående, med visse advarsler fra Berlin i Deres lomme spiller ingen rolle. Det var faktisk «fair play».

De var jo — hr. Koht — på dette tidspunkt klar over at Norge IKKE ville mobilisere mot England. Ja, De var muligens klar over ganske andre ting også, som De nok må tie med. Vi har jo lov til å tenke vårt, når det ikke har lyktes dr. Scharffenberg å få frem resten av referatene fra Utenrikskomiteens møter.

Vi i NS ble dømt, fordi vi var av den samme oppfatning som Dem, og tok konsekvensen av den. De hr. Koht flyktet sammen med regjeringen til England. Vi ble tilbake for å redde Norge fra et tysk militærdiktatur. Vi mente i

likhet med dem som rømte — at dette ville være fryktelig. Et folk så villedet som vårt, så grundig ført bak lyset, vil ikke forstå situasjonen. — Derfor måtte noen, som hadde manns mot, ta seg av folket. Det gjorde vi. Der ble selv sagt gjort mange feil, jo grove feil, men meningen var god fra vår side.

Det var jo flere som prøvde seg. Administrasjonsrådet. — Det omsjaltet det norske næringsliv, og fikk spendt det for den tyske krigsmaskin. De vet best — hr. Koht — at dette var nødvendig. 3 mill. mennesker kan ikke leve av dumme paroler fra rømlinger, de må ha noe å spise. Vi kunne ikke alle spise gratis lunsj

Hotel Scharffenberg i London. Forts. siste side

Malurt i gledesbegeret Da Trygve Lie gikk

Avisene har strømmet over i referatene fra FN's møte, da Trygve Lie tok avskjed, men det later til at de ikke var til stede, da den russiske viseutenriksminister Vishinski tok ordet etter de mange taketaler til den avgående generalsekretær. Og så får vi ta med dette referatet for fullstendighetens — eller skal vi si — for «den historiske sannhets skyld»:

Vishinski erklærte, at sovjetdelegasjonen i forbindelse med Trygve Lies fratreden fant det nødvendig å si, at denne avskjed var kommet for sent. Lie's funksjon som generalsekretær hadde i de to siste år vært ulovlig, utilite- lig og utålelig. Han hadde vist seg fullstendig uevnet til

øbbent i (Forts. side 4)

Tysklands deling er endelig

Hemmelig pakt mellom Paris-Moskva-London

Hva et amerikansk nyhetsbyrå beretter

En hemmelig overenskomst mellom London, Paris og Moskva påstås å foreligge og den går ut på at Tysklands deling skal være endelig. Regjeringene Churchill-Eden og Mayer-Bidault skal ha knyttet forbindelse med Kreml-regjeringen og blitt enig med den om i felles interesse å holde Tyskland ned gjennom at skillelinjen mellom øst og vest oppheves. Meddelelsen om dette slo ned som en bombe i Bonn samme dag som forbundsdagen skulle fatte

beslutning om de tysk-allierte forslag. Merkelig nok har dette ikke ført til noen omtale i pressen her hjemme.

Det var det store og ansette ukeblad «Die Zeit» — uavhengig konservativ — som bragte meddelelsen, og den skriver seg fra den internasjonalt kjente journalist Kingsbury Smith, som er Europasjef for det amerikanske nyhetsbyrå International News Service. Han beretter følgende:

«To franske regjeringsmedlemmer og en av de ledende allierte sendemenn i Paris — har uavhengig av hverandre i samtale med meg fremholdt at den franske, engelske og sovjetrussiske regjering var motstandere av Tysklands gjenforening. Ad indirekte vei eller via «tredje mann», har de latt hverandre forstå, at man ikke burde bli enig om Tysklands gjenforening».

Videre sier han: «Ifølge opplysninger fra et medlem av den nåværende franske regjering meddelte den engelske utenriksminister Eden forleden sin franske kollega, at Russland og de europeiske vestmakter kunne leve i fred med hverandre bare hvis Tyskland ikke ble gjenforenet».

Den franske statsminister René Mayer og hans utenriksminister George Bidault har altså med andre ord, fastslår «Die Zeit», under sitt siste besøk i London blitt enig med Eden om å forhindre Tysklands gjenforening og dette er tilogmed skjedd i forståelse med den sovjetrussiske regjering! Man har altså hatt å gjøre med en hemmelig avtale om Tyskland evige oppstyking — en avtale som Frankrike og England har inngått med Sovjetunionen
Forts. side 5

Det bedradde Norge - og det forestående Stortingsvalg

For Folk og Land av B. D. B.

Det har forundret flere enn meg at ikke nutidsmennesket er mere interessert i oppklaringen av visse årsaksforhold — enn man er.

På alle teknikkens områder går jo verden fra seir til seir — fordi man alltid bygger på årsaksforholdene og aldri på affektene. Men på det sosiale og økonomiske livsområde fortsetter verden å leve på det magisk-teologiske stadium, i henhold til hvilket det bare er spørsmål om makt og vilje til å oppnå det gode som man vil. Derfor ser man det store nasjonale og internasjonale kaos ustanselig vokse og tilta. Man arbeider irrasjonelt og tror at man med propaganda og voldsmidler kan kunne realisere sine ønskedrømmer. Alle politiske partier går fra nederlag til nederlag og fra skuffelse til skuffelse, uten en gang å oppdage at man tenker galt og derfor bruker irrasjonelle midler og metoder.

Fremdeles er folk flest ganske uinteressert i spørsmålet om hvorfor Hitler kom til Norge i 1940. Ikke en gang Quislings partitilhengere viser noen særlig interesse for å få årsaksforholdene tilstrekkelig oppklart.

Pesten var en gang noe av det allerverste som menneskeheten fryktet. Men straks årsaksforholdet ble oppklart — forsvant pesten.

I dag er krigen det som mennesket mest av alt frykter. Men ingen synes å være interessert i årsaken til krigen. Derfor vil kanskje flere store kriger ennu herje med menneskeheten, inntil smerte — savn, lidelse og skuffelse blir så stor at man spør:

Hvorfor har man krig, når ingen vil krig?

I hele mitt liv har jeg bare hatt en eneste politisk interesse, nemlig å få vitenskapelig og endelig brakt krigsarsaken på det rene. —

Den 9. april 1934 fremsatte jeg i Norges Storting mitt forslag til en vitenskapelig granskningskomité: Hvorfor har vi kriser, krakk, kriger og andre økonomiske «kortslutninger»? Men forslaget ble nedvotert. Makt skulle være rett, sa Stortinget. Og når man bare besluttet at man ingen krig ville være med på, så ble der ingen krig.

Hambro, som burde vite bedre, hevdet at politikk var «det muliges kunst». Selv tror jeg at politikk er den mest umulige, livsfjerne og irrasjonelle livskunst som finnes. Politikk og diplomati er like så irrasjonelle og uhen-siktsmessig som teologi og besvergelses. Verdens skjebne er knyttet uløselig sammen med årsakslovene i vår tilværelse.

Hr. Redaktør! Jeg har skrevet dette til Deres blad for å be Dem offentliggjøre mitt forslag i anledning fore-
(Forts s. side)

FOLK og LAND

Ansvarl. utgiver og redaktør
Finn Brun Knudsen
Tlf. 557656 - Postboks 1407, Oslo

Ennu langt frem

Så å si på dagen 8 år etter at den skjebnetunge politiske forfølgelse av NS-folkene satte inn for full kraft — nærmere bestemt 8. mai 1953 — vedtok Odelstinget en lempelse i straffutmålingen for de politisk dømte. Den betyr at alle som er idømt 3 år og under i vanærende straffarbeide, får sin stemmerett tilbake, mens de som har fått strengere dom, gjenvinner denne rettighet 5 år etter at dommen er sonet. — Dette medfører at ca. 8 000 dømte straks får sin stemmerett tilbake, mens det ennå er ca. 2 000, som får vente en kortere eller lengere tid alt etter den idømte straffs lengde.

Under sakens behandling i Odelstinget sa dens ordfører, John Lyng (h), at hensikten med enhver straff er å forsøke å få den dømte tilbake til et normalt samfundsliv igjen og at det derfor er av betydning, at den som har sonet sin straff straks føler seg på like linje med andre.

Dette høres bra ut, når det er tale om forbrytelser, men det er fullstendig spildt, når det gjelder de politisk dømte fra 1945 og utover. De har og vil alltid ha «landssvikstemplet» på seg, inntil uretten er gjort god igjen. Og hva hjelper stemmeretten, når de ellers i det daglige liv, på arbeidsplassen, i foreninger og organisasjoner og i offentlig tjeneste stadig møtes med den samme mur av mistillit og den samme hindring i fri konkurranse med dem — som var på den «rette siden»?

Vi tror ikke at det er overvettets mange av de politisk dømte, som i dag setter pris på den nyervervede stemmeretten. Hva de krever er noe ganske annet, noe fundamentalt, en hel omvurdering av det politiske rettsoppgjør, en erkjennelse av, at det her, er begått en urett — eller for å tale med en av A-partiets egne: en politisk hevn. Vi er ikke et øyeblikk i tvil om at denne omvurdering vil komme. Den vil tvinge seg frem gjennom sannhetens avslørende lys, og det er for å påskynde denne prosess, at vi fortsetter vår kamp. Stemmeretten betyr ikke hel og full sosial oppreisning, den er bare en beskjedne avbetaling på skyld, og den endrer i realiteten ikke den dømtes status i samfundet.

Hvis folkets kårne med dette tror at de er ferdig med det politiske rettsoppgjør, tar de feil. Det skjer så meget ute i verden i dag, at vi har grunn til å tro på en snarlig løsning av de prinsipielle spørsmål i forbindelse med krigsskyld og politisk rettsforfølgelse. Og det står nå som før til oss selv, om vi vil holde ut. Ennå er det mange av oss som kjemper en fortvilet kamp for å holde hodet over vannet, ennå er det tusener som er «displaced» i samfundet, ennå kan fagforeninger og tillitsmannsutvalg avskjære de politisk dømte fra regulært arbeide i sitt fag, mens myndighetene står helt passive og ser på. Hva skal vi så med stemmeretten? Det er den uavkortede sosiale oppreisning vi har som mål, en oppreisning bygget på erkjennelse av at det her er begått fatale misgrep og overgrep, som samfundet i sin helhet må sone. Da først kan det bli ro omkring «rettsoppgjøret», selv om historien alltid vil komme til å ha sine svarte flekker.

Systemet

Av Erling Bjørnson.

II.

Under vanlig betegnelse av en ordholden mann brukte man å si et ord er et ord og en man er en mann, og uvilkårlig kom jeg til å tenke på disse ord hin dag da flere av landets kårne i Stor-

tingets hall krenket dette bud. Og blev denne omvendelse gjort av hensyn til gjenvalget, så har i sandhet makthaverens system nådd dypt ned i folket. For den naturlige reaksjon mot en slik gjerning, skulle iblandt tenkende kvinner og menn være den mot-

satte. En mann er en mann, et ord er et ord! —

Men la meg gå videre i systemet, det som Dybwad Brochmann så glimrende skildret forleden i Folk og Land. Og tillat meg hr. redaktør, i denne artikkel å trekke frem litt av den skjebne jeg fikk under forfølgelsen, fordi jeg ikke flyktet fra landet eller mine plikter under okupasjonen.

Også jeg, kom inn i en stor sal, godt bevoktet, hvor nekseprosessens sabbat skulle foregå, og intet manglet av den høytid og det alvor som skulle prege den alvorlige akt. Dommer og bisitter i sorte kapper, likeså aktor og forsvarer og de vanlig sivile dommere hentet ut ifra systemets troende, satt alvorlige på plass.

Personlig kom jeg til å tenke på de berømte ord Maria Stuart av Skottland lot falle, da hun kom inn i slottshallene og så de mange dommere — adelen og geistligheten, alle lydige slaver av dronning Elisabeth.

— Gud hvor mange dommere og ingen for meg! —

Og komedien begynte. Det å dømme meg som landssviker, og ta ifra meg alt jeg var også en alvorlig gjerning eide, dømme denne sønn av en av landets mest kjente menn, en kampens stjerne for sandhet og rett. Og selv hadde den tiltalte nådd alle de tillitsverv folket kunne gi ham for hans arbeide for bonde og jord. Nu stod han her i dag som stortingsmann foran sine dommere!

Under rettsforhandlingene forekom et lite interessemess — et telegram fra fru professor Bull til retten, at det forholdt seg ikke som referert at tiltalte var skyld i prof. Francis Bull's løslatelse fra fengsel. Imidlertid la iblant dokumentene min korespondanse med Terboven, og hans brev, hvor han skriver, at på foranledning av min henvendelse ville professoren løslates. Jeg avskrev denne korespondanse og sendte den til professoren. Men ingen beklagelse eller undskyldning. Systemet?

Dommerne gav meg enstemmig ærestitelen "landssviker". Jeg kaller den så — fordi jeg hermed kom inn i brorskapet til tusener og atter tusener av landsmenn som blev dømt under samme system — disse som aldri hadde eiet svik i sitt hjerte mot Norge, mot noen — men blev i landet og tok kampen opp mot okkupasjonen. Denne ærestitel vil også historien engang gi, fordi vi blev dømt mot Grunnlovens klare ord, dømt

Sosialpolitikk er blitt et trylleord, og så snart et argument begynner med sosial, er det ingen som våger å opponere. Og dog — den sosialpolitikk som kritikkløst bare tar fra den ene og gir til den annen mindre heldige, er ingen tryllekunst, men til syvende og sist asosial, da den ikke skaper nytt liv og foretogsomhet — men bare tærer på opparbeidede verdier, som i de rette hender betyr felles gagn og sikrere fremtid for alle.

I dag betaler vi alle 40 øre av hver krone til dekning av statens og kommunenes budsjetter, og de som stiller med budsjettene, sørger for at alt som er godt er dyrt takket være konfiskatoriske skatter. Livet skal gjøres surt for alle under en fordeling, som kalles sosialistisk, men som utarmer oss alle og demoraliserer til hån mot all sparsomhet.

Det er velferdsstaten i praksis!

B. Dybwad Brochmann

Vi bringer i dag en artikkel, spesielt skrevet for Folk og Land av B. Dybwad Brochmann, Samfundspartiets stifter og åndelige leder.

Når vi bringer denne artikkel er det ikke fordi vi tar standpunkt til den politikk herr. Brochmann represente-

rer, men for å gi våre lesere nye inntrykk og et uvanlig hva andre mener og tenker.

En slik uhøflighet hører vel også til systemet? Nylig fylte jeg 85 år, men intet flagg blev heist på øvre Aulestad den dag — på Aulestad, den gård jeg har eiet og drevet i over 50 år og brakt opp til en av de første i Gudbrandsdalen.

En av mine nærmeste pårørende reiste i Skandinavia og talte om Aulestad som gårdsbruk. Mitt navn blev ikke nevnt! På min fødselsdag søkte en venn å få litt inn i et blad her oppe om min livsgjerning. — Det blev nektet og det blev sagt: efter høyere ordre! Systemet?

Hvorledes tror De . .

Det danske blad «Revision» gjengir Gabriel Moseids tale i Stortinget under behandlingen av Ramndals interpellasjon om henvendelsen til de svenske rettslærde og tilføyer:

«Sammenlikningen med Dreyfus-saken er god, idet den samme linje alltid vil finnes, hvor det kjempes for sannhet og mot bedraget — men det bør huskes at Dreyfus var en enkelt person og at hans sak var liten i forhold til den urett, hundrede tusener i Norge og Danmark har lidt i de siste 8 forbannede år. Hvorledes tenker makthaverne i de to land det mulig å nedkjempes hundrede tusener når hele den franske maktutfoldelse, regjering, deputerkamret, myndighetene og pressen etter 12 års kamp måtte gi blankt opp for en enkelt mann? Uretten og korrupsjonen, redslene og ulykken fra 1945 er ufattelig og kaster dødsskygger over landene, borttar selve eksistensberettigelsen, hvis det skal fortsette som hittil.»

B. Dybwad Brochmann kommer ikke til orde i den øvrige norske presse i dag; hvilket er ennå en grunn til for at han skal ha spalteplass hos oss.

Det som var det usedvanlige i denne "erstatning" det var, at de tok, så å si hele vår formue — innboets verdi — skjønt min hustru ikke var NS, som det var hun som hadde ført det meste av hullets eiendele inn i hjemmet. Jeg henvendte meg gjentagne gange til Erstatningsdirektoratet om det urimelige heri, det samme gjorde min sønn, men aldri et svar tilbake. —

Herregud, hvor glad jeg er i mitt sinn, at jeg aldri har tilhørt dette system, denne systematiske mangel på dannelse, hensynsfullhet og rettferd, som engang var hele Norges ære.

Og ned til denne mentalitet er det makthaverne av i dag fører oss.

Aldri!!

Erling Bjørnson.

De europeiske statssamfund som fram til den første verdenskrig inn tok en ledende plass i verdens økonomiske og kulturelle liv har påført seg selv slike blodtap, at de ikke lenger makter å hevde seg overfor den øvrige verden, disse ødeleggelser har lagt store deler av den europeiske industri i ruiner, og uten Central-Europas industrireserver kan ikke verdensindustrien gjenreises. En kan vel gå ut fra at alle er klar over dette, og at det er det som har skapt det økonomiske hjelpearbeide som Marshallplanen er. Men dette hjelpearbeide er vel heller ikke bare ment som et økonomisk tiltak. Det er all sannsynlighet for at det også betyr noe mer. De stadige uoverensstemmelser og tvistigheter mellom de to stormakter, Amerika og Sovjetsamveldet, er kanskje like så mye årsak til at Marshallplanen har fått så stor tilslutning både i Europa og i Amerika, og på den andre siden at den blir så ivrig bekjempet av Sovjet og de kommunistiske seksjoner i Europa som i Marshallplanen ser et forsøk fra Amerikas side på å trenge den sovjet-russiske innflytelse på det europeiske kontinent tilbake. Denne tautrekking om Europas folkemasser foregår for åpen scene, og den binder millioner av produktive arbeidere til våpenryket — hvor mange millioner er det vel neppe noen som har oversikt over.

For en tid siden offentliggjorde en avis at 19 millioner mennesker var under våpen. Hvilke enorme produktivkrefter berøves ikke samfundene på denne måte? Dertil kommer så de millioner som arbeider i våpenindustrien og i andre med krigen beslektede industrier for å skaffe forsyninger til millionhærene. Ikke å undres på at det er mangel på livsviktige varer. Verden ville nok allerede ha nådd til full behovskapasitet om ikke stillingen på dette område hadde forrykket alle naturlige forhold. Vi bør være såpass ærlige mot oss selv at vi tar dette problemet opp fra grunnen av. Vi kommer ingen vei med det uten at vi tar alle faktorer med, og de faktorer jeg nettopp har nevnt er sandelig ikke de minst viktige; men der er også mange andre. Imidlertid ser det ut som om mange av de problemer og plager, som vår krigsherjede verden lider under, kan føres tilbake til krigspsykosen som fremdeles ligger som en mare over alle statssamfund. Det skulle derfor være all grunn til å ta fatt der hvor de har sine dybeste røtter.

Vi har allerede høstet noen lærdommer — to verdenskriger har vi bivånet. Og at de kan betegnes som menneskehetens verste vanviddsrier er vel også alle fornuftige mennesker enig om. Hvilke lærdommer har vi så høstet av dette? Jo, at det gjelder å bu seg på nye vanviddsrier av enda større omfang. Det er det en leser om i avisene, og det er det en hører fra alle kanter av verden.

Hva er det så egentlig som foregår i denne verden, i denne fullkomment rasjonaliserte og veldige produktive verden? Tenker den menige mann

over det? Eller er dette tankeløst for tungt for ham? Det ser unektelig slik ut, for ellers måtte han vel vise et tydeligere ansikt. Hva er det da som bestemmer hva som er fornuft og hva som er galskap? Hva er det? Dessverre, det er noe ubestemmelig noe. En snakker undertiden om tidsånden — med det mener en vel den ånd som behersker menneskene i tiden. Det som skjer, og det som i den nærmeste framtid kommer til å skje dølger seg der inntil det fødes i blod og brann og grenseløse lidelser og viser menneskene hvilken ånd de beherskes av.

Imidlertid har den menneskelige individualitet mistet enhver mulighet for å gjøre seg gjeldende. Det menneske som aner den menneskelige tragedies historiske forløp, dens akter og mellomakter, for dette menneske levnes der mindre og mindre plass i det samfundssystem som alt er under

La oss ikke slippe taket på tidsånden

Problemer og perspektiver

utvikling, og som er godt på veg til å fullbyrdes.

Jo, jeg møter den menige mann ved tidens vegkryss, han har mange klagemål å føre fram, men få av dem har noen tydelig begrunnelse, og aldri hører jeg at han klager over at mennesket i seg holder på å gå til grunne, men desto mere klager han over de tunge skatter og de strenge restriksjoner. Men har egentlig dette noe med den verdenspolitiske utvikling å gjøre? Det er stor fare for at det har det. Verdensbegivenhetenes omfattende rekkevidde merker vi alle — og de kommer ikke i gang uten at noen eller noe setter dem i gang. — Uten mennesket ville der ikke være verdenshistoriske begivenheter. —

Vi har derfor all grunn til med 100 prosents sikkerhet å kunne fastslå at alt dette er vårt verk, krigen, nøden, fattigdommen og all den elendighet som følger i det moderne menneskes spor. Det er nå engang så, kan vi skape nesten ubegrensede varemengder, så kan vi også ødelegge minst like så ubegrensede mengder varer. Det har vist seg gang på gang at det vi kaller den menneskelige fornuft ikke har kunnet stanse oss.

Men la oss ikke slippe taket på tidsånden, den er allikevel det eneste holddepunkt for utsikten ut over det landskap av kompliserte begivenheter som fyller oss med redsel og skaper sosial og økonomisk utrygghet. Men er da tidsånden av en ringere kvalitet i vår tid enn f. eks. i tiden før de to store verdenskriger. På det kan vi vel neppe med bestemthet svare hverken ja eller nei. Men vi kan overføre dette spørsmål til det fysiske liv og spørre: Er menneskene i fysisk forstand dårligere utrustet? På det kan vi sikkert svare nei. Men det er ulike vanskeligheter å bestemme åndslivets kvalitet.

Skal en derimot dømme etter det som skjer, tør en nok tro at tidsånden er betydelig sløvet. Historien viser at det kan komme perioder i menneskenes liv som en kan kalle ufruktbare perioder, uårsperioder. Det ser unektelig ut som om vi er inne i en slik periode. De store verdenskriger og den kaotiske sosiale og økonomiske tilstand taler sitt tydelige språk.

Tenker vi så på alle de store ord, alle de fagre løfter, på alt som har vært skrevet og talt om personlig frihet og nasjonal suverenitet så føler vi kanskje at ikke alt er som det bør være. Og vi leser og lytter spent — hva vil skje i dag eller i morgen? Blir det fullstendig brudd mellom de store. Statsministrene drøfter forsvarsplaner og blokkdannelse, åtgjerder tas for å verge vår frihet og selvstendighet som folk og nasjon. I alle land — i små og store lever mennesket i dag-

lig nervøs frykt for det som kan skje. Jeg overlater til den intelligente leser å avgjøre om jeg her har rørt ved noe av det som angår tidsånden i våre dager. Og jeg nevnte uår i forbindelse med tidsånden. Når vi i materiell forstand snakker om uår mener vi at det er skraft med avlingen. Det mener vi vel også om uår når vi snakker om de i forbindelse med åndelige verdier. Det er ikke så mye snakk om det, det ser nærmest ut som en har innstillet seg på å leve av brød, men mennesket lever ikke av brød alene. Riktignok kommer det ut mange bøker, men kvantiteten er ikke det avgjørende, trykksaker kan ikke avhjelpe nøden. Det er unektelig noe galt fatt med åndslivet når det ikke makter å kaste lys over de vanvittige forhold som menneskene har rotet seg selv opp i.

Det er de som mener at makter en bare å skape et rasjonelt økonomisk system vil det hele ordne seg av seg selv. Den tyske nasjon var eksperten på det område, deres velutviklede organisasjonstalent forledet dem til å tro at alt kunne systematiseres, selv menneskets sjelelige funksjoner. Resultatet kjenner vi. Men denne tanke synes dessverre å ha besatt store deler av den siviliserte verden, en må tilbake til mennesket i naturtilstanden for å finne igjen det individuelle menneske. Men den tekniske modenhet som de mest fremskredne nasjoner har nådd, skulle jo i virkeligheten gi mennesket de største muligheter for individuell selvutfoldelse, fordi nettopp disse tekniske hjelpemidler befri mennesket fra det tunge manuelle arbeide og gir det mulighet for åndelig virksomhet. Ut fra disse synsmåter skulle en så ha en viss grunn til å vente at de frigjorte krefter ble satt inn på områder hvor der

enda er upløyet arbeidsmark, og hvor denne er, er det ikke vanskelig å se.

De mellomfolkelige problemer er kommet så sterkt i forgrunnen at de stiller de nasjonale spørsmål fullstendig i skyggen, da disse bare kan løses i forbindelse med hele den internasjonale krisen mer eller mindre heldige forløp. Og denne krise er fremdeles under utvikling, den viser i følge pressemeldingene en stadig stigende kurve. Pulsen slår heftig — pasienten har fremdeles vanskelig for å komme til full bevissthet, han må foreløpig bare næres med stimulanser til krisen når sitt vendepunkt. Når det kan inntreffe, er det vanskelig å ha noen formening om. Stormaktene synes å innstille seg på å holde hverandre i sjakk ved hjelp av strategiske trekk i spillet. Ingen av dem tør ta risikoen av å slå spillet overende — skjont de synes å forberede seg på at så kan skje når som helst.

Imens går tiden i tvil og tro, med håp som veksler med skuffelser etter krisens mer eller mindre fremtredende trekk.

Tilbake til det som engang var — til fredens år som ligger bak oss som et sunket Atlantis ville vel helst alle, men dit fører ingen vei. Men der fører ganske sikkert en vei fram til en bedre verden, det står til mennesket selv å finne den, og bare til mennesket i dets troskap mot ånd og sannhet.

Ekko.

DET SKULLE BARE MANGLE

at borgerlige partier til høsten overtok regjeringmakten og «reddet» nasjonen. En slik redning ville være den rene tragedie. —

Nei, la diktaturpartiet sitte! La det få styre under nedgangen, arbeidsløsheten og verdenskrig nr. 3! La det få styre når kassen er tom og våre venner vestmaktene står over det med piskan! La våre kjære landsmenn få oppleve de geniale øyeblikkets styrker og kjeftesmeller når medvinden slår om til motvind og storm.

Så kanskje menneskene i dette land tilslutt begynner å tenke og forstå.

Og fordi det er slik — stemmer jeg på det kongelige norske arbeiderparti som jeg hverken beundrer eller elsker.

Sinna Koll.

TIL BLADET «FOLK og LAND»

Undertegnede gir sin uforbeholdne tilslutning til Johs. C. Tofte's oppfordring om å yte vårt organ «Folk og Land» ekstraordinær støtte, og sender hermed kr. 100,— til dette formål.

S. Høland 12. mai 1953.

T. Skullerud.

Krigsbyttet i Norge og storspekulantene

Hvorledes George Dawson ble mangemillionær

I bladet «Neue Illustrierte» nr. 18, Køl 1953 fortelles det om hvorledes Georg Dawson ble mangemillionær ved kjøp av tysk krigsbytte i Norge. —

Vi gjengir et avsnitt av den eventyrlige beretning:

Et av Georg Dawsons beste kupp lykkedes i Norge. Dawson kunne kjøpe hele det tyske krigsbyttmateriell og det overflødigste allierte krigsmateriell for mindre enn fem millioner mark, da dets avtransport angivelig ikke lønte seg for de allierte. På denne tid var det borgerkrig i Grekenland, og grekerne kjøpte

hele lageret av ham før det ennå var ført ut av Norge. — Grekerne så på Dawson ikke som en krigsspekulant, men som en redningsmann i nøden. Naturligvis ga det et lite støt i det norske parlament, som mente at de allierte burde ha overlatt sitt bytte til Norge. Det skulle være den minste takk som England var skyldig nordmennene. Det lød fyrop, men ellers hendte intet. Bare Dawson var lydhør. Otte dager senere skjenket han nordmennene et tysk lasarett som befandt seg blant byttet.

Åtte tusen nye velgere

I en sympatisk redaksjonell artikkel i forbindelse med rettighetstapenes behandling i Odelstinget skriver «Vårt Land»:

«Vi lever ikke i den samme nådeløse svart-og-kvitt-verden som under og like etter okkupasjonen. Vi har både råd til og trang til å bli helt ferdige med oppgjøret fra hine onde dager. Som det ble sagt under debatten av stortingsmann Lyng, er hensikten med enhver straff å forsøke å få de dømte tilbake til samfunnet. Da stemmer det ikke med god logikk å berøve dem rettighetene som samfunnsborgere.

Etter lovforandringen blir det ennå omkring 2000 med langvarige fengselsstraffer som blir stående utenfor, men også for dem vil rettighetene bli gitt tilbake fem år etter at de har sonet sin fengselsstraff.

Stemmerettstap er i det hele en tvilsom straff fra et demokratisk og humant synspunkt, og derfor er det prinsipielt en stor vinning at den nye loven så drastisk begrenser adgangen til å idømme slik straff. Den avskaffer således helt de automatiske rettighetstap ved straff over en viss størrelse. Den kan nå bare brukes ved høyforræderi og valgfusk, og i disse forhåpentlig meget sjeldne tilfelle får den la seg høre.

Hittil har de tidligere NS-velgere ikke gjort seg merkbart gjeldende i det politiske valgilde etter krigen. Det kan skyldes dels at de har vært satt utenfor og dels deres vanskelige for ikke å si politisk umulige stilling, men sikkert også en viss forsiktig-

het. Deres organisasjon har samlet seg om arbeidet for sosial oppreisning på det rettslige område og forsøkene på en nyvurdering og ny prøving av oppgjøret.

Denne siste lovforandringen er en av de handlingene som baner veien for en bedre sosial og politisk status for dem som samfunnsborgere, selv om disse skrittene synes små og ubetydelige for de bitreste av dem. Men det er dog framskritt. Åtte tusen av de forstøtte rykker inn i velgerskaren til høsten med evne til å kunne legge sitt lodd på valgets vektskål.

«Striden skal ikke vare ut over døden»

Ved et tilfelle er jeg kommet i besiddelse av Flensborg Avis for i 18. april i år, der det bl. a. står en artikkel «Dybbøl-dagen paa Dybbøl». Og der leser jeg:

Klokken 10 i Formiddags drog Korporalskolen under Kommando af Chefen, Garnisonskommandant Oberst Klein, med Regimentsmusikken i Spidsen til Dybbøl. Det første Holdt paa den tre Kilometer lange Vej blev gjort ved Mindestenen for Generalmajor du Plat. Her udtalte Obersten paa Vej til Slagmarken Mindeord for Generalmajoren (Chef for alle Tropper i Dybbøl-Stillingen), der den 18. April 1864 faldt sammen med næsten hele sin Stab.

Ved Mindestenen for de nordiske frivillige og ved den store Fællesgrav udtalte Obersten ligeledes smukke Mindeord, og alle tre Steder

Siam er i faresonen og alt håp settes nå til landets sterke mann, den 54-årige Luang Pibun Songgram, som er premierminister og som også nyter Washingtons tillit.

Hvem er så denne sterke mann? Det var han, som under den annen verdenskrig av fullt hjerte støttet Japan og som erklærte England og USA krig. Da den store reaksjon kom etter Japans fall — måtte han gå i fengsel som «landssviker», men i motsetning til de fleste slapp han hurtig ut igjen og har siden hatt makten i sin faste hånd.

Man kan vel ikke forlange noe sterkere bevis på omslaget i Østen enn Songgrams opptreden i dag arm i arm med amerikanerne, men han vil selv sikkert si: Det er ikke jeg, men de andre som har skiftet signaler. Og det har han rett i. Han så — som mange her vest — klart allerede dengang, at hans land hadde en virkelig fiende, og det var ikke Japan, men kommunismen. Japan stod for ham som det eneste effektive holverk mot kommunismen i Asia, og da han samtidig var overbevist om Japans endelige seir, var hans linje dermed opptrukket.

For å forstå hans frykt for kommunismen må man være oppmerksom på, at det kinesiske element er fremtreden-

nedlagde Obersten Kranse fra Hæren. Ved den store fællesgrav blev der tillige nedlagt Kranse og Blomster fra civil Side, bl. a. af Borgmester Andersen og Repræsentanter for Soldatforeningerne.

Krigergravene paa Sønderborg Kirkegaard blev som sædvanlig i Morges pyntet af danske Kvinder.

Efter Kransenedlægningen paa de danske Fællesgrave gik Obersten til den tyske Fællesgrav med Blomster, — idet han udtalte: «Striden skal ikke vare ud over Døden. Ogsaa de tyske faldne var tapre Soldater».

«Striden skal ikke vare ut over døden» sa den danske oberst.

Men han var bare militarist og visste nok ikke bedre.

Anderledes med skoleråd-

Siams sterke mann - Kommunismens fiende

Han var «landssviker» under siste krig

de i Siam — eller Thailand, som han og hans tilhengere kaller landet. En stor del av den kinesiske befolkning i landet er kommunistisk infisert og like siden Mao etablerte seg i det nordlige Kina har de sett på ham som deres egentlige leder. Enhver siamesisk regjering står altså her overfor en femte kolonne — som vel kan sies å være den farligste i verden. Alt det som nå skjer: Den kinesiske kommunismes fremmarsj over Indokina mot Siam, har for Songgram vært et mareridt helt siden han i 1938 tiltrådte som premierminister, og det var dette han mente at et sterkt Japan kunne forhindre — men som altså ved Roosevelts dumhet ble til en verdenstragedie som avløste den annen verdenskrig. Luang Pibun Songgram er av offiserfamilie og er selv utdannet som offiser. Som en komet steg han opp på Siams politiske himmel, da han i 1932 deltok i det statskup som skulle gjøre ham til landets sterke mann. Han er ikke populær i ordets alminnelige betydning, men hans taktiske evne er mere verd enn all bil-

lig popularitet. Han har ikke bare ryggrad, men også et ideal: Det demokratiske diktatur av 100 pct. patriotisk støpning, og det har han hevdet gjennom alle omskiftelser. Han er hård i sin politikk — men samtidig en stor sjarmør med noe gutteaktig over seg tross sine 54 år.

At Siam alene skulle være istand til å stå imot en kommunistisk flodbølge er lite sannsynlig, og det vet han. — Derfor har han vendt seg til USA med den samme tillit som han i sin tid vendte seg til Japan. For ham er det en patriotisk plikt og en politikk som går uforandret videre.

Songgrams skjebne burde få vestens politikere til å tenke seg grundig om. Det kan vel også trekkes paralleller. Han så i tide den dødelige fare, men Vestens statsmenn ville drive djevelen ut med Belsebub, og tok feil av dem begge. Det er derfor at hele verden vander seg under feilgrepene.

Måtte det bare ikke være for sent å rette på dem.

Malurt i . . .

Fort. fra side 1

å beherske generalsekretærens embete ved å late hånt om FN-paktens prinsipper og ved å fornekte generalsekretærens plikter. Ved å forbli i embetet hadde han demonstrert, hvor uegnet han var og begivenhetene i de siste årene hadde bekreftet Sovjets oppfatning av hans uduelighet.

Vishinski uttrykte sin tilfredshet med valget av Dag Hammarskjöld og mente at denne ville overholde FN-organisasjonens pakt og tjene den som et hele uten innblanding fra utenforliggende krefter. — Sovjetblokkens fire andre medlemmer reiste seg som på kommando, sier en korrespondent, og fordømte på samme måte Trygve Lie, og bød den nye sekretær velkommen.

Trygve Lie svarte med at han ingen takk hadde å uttrykke overfor de fem ærede medlemmer av forsamlingen, men takket med skjelvende stemme de andre for deres støtte i de syv svære år.

Og så reiser han hjem, — sies det. Men denne gang blir det ikke noe nytt besøk i Moskva — foreløpig i hvert fall.

K. S.

“333 regler for god tone”

En pussig liten bok

Klassisk kultur er sjelden i våre dager, og hvor lite kjenner vi ikke våre kloke vismenn fra dengang? En eldre sakfører, som ikke bare er akademiker i vanlig forstand, men som også kjenner sine latinere, har i ledige stunder syslet med oversettelser av latinske setninger og samtidig selv skrevet noen av aktuell interesse og har sendt dem ut i en liten bok under titlen «Ordet fritt eller 333 regler for god tone». Han opptrer under forfatternavnet Ilion Ghazar og bruker mottoet: Hvo som er ren, kaste den første sten». Han har vesentlig holdt seg til Horats, Vergil, Ovid og Juvenal, den siste en av verdens flotteste satiriker, og han har på norsk funnet treffende uttrykk for hans meninger. Mange ganger rammer han midt i blinken, når det gjelder tidens fatale foreteelser og han formår å utløse den forsonende latter over den store humbug. Hadde det ikke vært for den nedstemte ensretting, som vi lever under i dag, ville hans små piskesnert ha vært mottatt med jubel av alle — som erkjenner humbugen. La oss ta bar ett av de mange gode vink til tidens guder:

Et sår på kroppen er ikke farlig, men sår på sindet er uforsvarlig. Det ord desverre oss forekommer som særlig skrevet for — dagens dommer!

For at våre lesere ikke skal være i tvil om hvor denne gamle jurist står i tidens kamp, skal vi gjengi litt fra slutten av boken, noe som ikke er noe latinsk sitat:

«Rettsstatens» rettsløshet har nu vart i to, nesfen tre hundre uker, men opinionen snur seg snart, dersom man vet det bruker: At dette så snart som mulig må skjje er epigram-epilogens idé.

Forfatteren var ikke blant de politisk forfulgte, og det kan vel på en måte gi hans muntre vers ennå større slagkraft utenfor vår krets, men vi bør påskjønne ham ved å lese boken som er utgitt ved personlige ofre i den ensretthetens tid også innen forlagstrusten. Bruk den som en hilsen til venner og bekjente i stedet for monolets festtelegrammer, og det betyr at den vil mer langt utover kringkastings fastsatte timer.

Boken er å få kjøpt ved henvendelse til bladets eksp. SENIOR.

I verdensfredens interesse

Maugham og Hankey foreslår

I sin bok «Justismord» omtaler advokat J. B. Hjort et forslag som er fremsatt av viscount Maugham og lord Hankey i forbindelse med FN første formål, det å «bevare internasjonal fred og sikkerhet». I punkt 1 sier de:

Som innledende skritt i verdensfredens interesse bør det skapes en overenskomst blant vedkommende nasjoner om ikke å reise flere krigsforbrytersaker fra annen verdenskrig, å stanse de saker som er igang, å påskynde frigivelse eller gjenopptagelse av sakene og ved en felles plan for benådning med sikte på et universelt amnesti i nær fremtid.

I et annet punkt foreslår de, at krigsforbrytersaker i fremtiden må ikke omfatte forbrytelser mot freden og mot menneskeheten. Videre uttaler de at rettergangen ved upartiske domstoler må være i overensstemmelse med den høyeste standard for redelighet og rettferdighet og anerkjennes som sådan av verdensopinionen. Sakene må

være avsluttet innen f. eks. 1 år etter kamphandlingenes opphør. Behandlingen av de tiltalte skal stemme overens med det som er bestemt i Genfkonvensjonen om krigsfanger.

Vi har ikke sett at FN i Trygve Lie's regi har tatt denne sak opp til behandling, og imens går tiden. Det er å håpe at en ny generalsekretær, som ikke er så hårdt belastet fra krigstiden i London, vil se mere nøkternt på disse spørsmål som må løses snart hvis det ikke skal bli for sent. For nå begynner utålmodigheten rundt omkring i de hjemsoekte land å bli faretruende stor.

Eksplosjoner bør jo helst unngås.

FOLK og LAND

Husk å fornye abonnementet kr. 4,00 pr. kvartal, kr. 8,00 pr. halvår, kr. 16,00 pr. år. Benytt postgiro nr. 164 50.

Frimodige ytringer

Professorene Adolf Hoel og Jon Skeie i en journalists erindringer

Lofotposten i Svolvær har vært så romslig å gi plass for en journalists samtale med en frimodig journalist. Det er nordlendingen Edvard Welle-Strand, som intervjuer nordlendingen Arthur Ratche som er medarbeider i «Morgenbladet» og som gjennom et rikt og langt liv har truffet mange mennesker og forstått å vurdere dem uten smålighet og fordommer. Arthur Ratche sitter i dag som en av de eldste journalister i funksjon i norsk presse og med en anseelse større enn de fleste.

I interjuvet, som er like langt som underholdende — møter vi en rekke kjente personer, men vi må nøye oss med å plukke ut to: professorene Adolf Hoel og Jon Skeie.

Om professor Hoel sier Arthur Ratche: «At Adolf Hoel i fremtiden vil rykke inn i kretsen av de store nordmenn vil ingen kunne bestride. Han har også skaffet Norge kull, for et halvt århundre, sikkert for lengere tid enn mennesket benytter seg av kull som energikilde. Professor Hoel hindret at tredje gymnasium piker ble utkommandert til skjøtjeneste for tyske offiserer, slikt får man ikke ridderkort for av en etter-okkupasjonstid, kommandørkors ville ikke være for lite, noe jeg tenker de nu modne og voksne damer vil være enig i, hvis de overhodet vet om det».

Om professor Jon Skeie forteller Arthur Ratche mangt og meget Vi tar med bare et avsnitt:

Med sin diamantklare logik pumpet professor Skeie iallfall noe anstendighet inn i rettsoppjøret, av hvis opphavsmenn der var dem som burde vært behandlet av psykiater. Noe der kanskje vil bli skrevet avhandlinger om om 100 år, for er det noe som er usant er det, at om hundrede år er allting glemt».

Selv nå — 8 lange år etter okkupasjonens slutt skal det mot til for en journalist å si noe slikt. Vi tar hatten av for ham — hans følge av fagfeller er ikke stort ennå, — men så har, han også alltid vært den ensomme jeger i jungelen.

Utmeldelse av statskirken

På grunnlag av uttallige henvendelser både til Forbundet og avisen om hvordan utmeldelse av Statskirken foregår har Forbundet den 26. mars d. å. bedt Kirke- og Undervisningsdepartementet om en utgreiing av spørsmålet.

Vi gjengir svaret:

Utmelding av statskirken.

Deres brev av 26. mars 1953.

Ved kongelig resolusjon av 19. februar 1892 IV er det bestemt:

«Ved Utmeldelse af Statskirken i Henhold til Lovens § 18 (dissenterloven av 27. juli 1891) skal meddeles Oplysning om den Utmeldtes fulde Navn og borgerlige Stilling med Tilføyende, om Vedkommende er ugift, gift, Enkemand, Enke eller fraskildt, Fødselsaar, Fødested (Sogn eller By), Bopæl, om naar og

hvor Vedkommende er konfirmeret, til hvilket Kirkesamfund han agter at træde over, og for gifte personers Vedkommende om, hvilket Kirkesamfund Ægtefællen tilhører, samt Antallet af Børn under 15 Aar».

Det er ikke noe vilkår for utmelding at en går over til et dissentersamfund. Utmeldingen skjer muntlig eller skriftlig til soknepresten på vedkommendes bosted. Presten kan kreve legitimert de data som han ikke kan kontrollere ved ettersyn i sine kirkebøker og fødselsregistre, jfr. departementets skriv av 19. oktober 1899 som er inntatt i Norsk Lovtidend.

Oslo, den 30. mars 1953.

For ekspedisjonssjefen:

Leonh. Prytz
(sign.)

Tysklands deling . . .

(Forts. fra side 1)

bak Tysklands og USA's rygg.

Forhistorien til denne hemmelige avtale angående status quo i Europa er ikke vanskelig å rekonstruere, skriver «Die Zeit». En nyhet i den amerikanske journalists avsløringer er dog, at forhandlingene mellom Paris og Moskva førte til et resultat og at London var en deltagende part. Nytt er det fremfor alt, at den franske statsminister og hans utenriksminister og en av «de ledende sendemenn i Paris» — og her kan det ikke være tale om noen annen enn den britiske ambassadør — som fulgte de franske ministrene til London og deltok i forhandlingene — at disse høyst offisielle personligheter bekreftet den hemmelige avtale med Moskva. Man kan således ikke under noen omstendigheter komme med enfoldige dementier om at det skulle være tale om angjel-

dendes «personlige oppfatning». Regjeringsmedlemmer har ingen personlig oppfatning om den politikk som føres av de regjeringer som de tilhører.

Tross alle dementier gjenstår som faktum, fastslår «Die Zeit», at de franske og engelske regjeringers politikk av ministre, som bestemmer eller er bestemmende, defineres som en mot Tysklands gjenreisning rettet politikk.

Disse opplysninger forelå i god tid før påske, altså før de franske statsmenn dro til USA. De kan derfor heller ikke ha unnlatt å gjøre sin virkning under de forhandlinger som ble ført i Washington. Om dette får vi sikkert høre mere, selvom jernteppet synes å ha gått ned langt vestenfor Elben. Men det spilles et høyt spill. Og kanskje Stalin allikevel får rett når han talte om og satt og ventet på uenigheten mellom USA og de europeiske vestmakter.

TYSK KJEMPEARV

Den tyske finanskononge Fritz Thyssens enke, fru Emilie, og datteren grevinne Anita Zichy — som for tiden bor i Argentina — har etter beslutning av de allierte myndigheter arvet 150 mill. mark etter finanskonongen.

Thyssen støttet til en begynnelse Hitler, men brøt senere med ham og havnet i Argentina — hvor han døde i 1951. De to arvtagere får hver bl. a. 40 pct. av aksjestokken i to store stålverk i Ruhr.

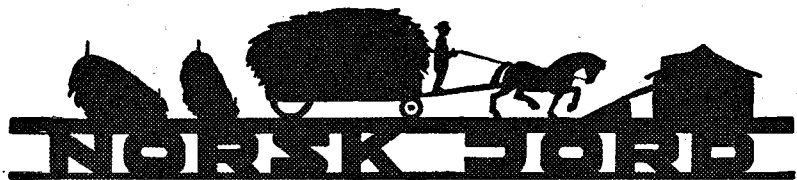
MAO TSE-TUNG

inntar førsteplassen blant verdens ledende kommunist-

ledere, mens Malenkov må finne seg i å innta annenplassen. Propagandamaskineriet i Kina innskjerper Maos lederstilling og bruker de samme virkemidler som i sin tid bruktes i Stalin-kultusen.

TIDENE FORANDRER SEG

...På keiser Hirohitos 52-års fødselsdag sendte Eisenhower en hilsen og erklærte at USA' og Japans felles problemer best kunne løses ved fortsettelse av den felles tilnit og vennskapet mellom våre to folk».

Den nye Jordloven

En henvendelse til Landbruksdepartementet fra "Norsk Jord"

(Fortsatt fra forr. nr.)

Norsk Jord mener at komitéens feilvurderinger når det gjelder skogens betydning for «tilskiping av jordbruk» er av den art at det foreliggende utkast til jordlov ikke er brukbart. Avsnittet om skogen griper så sterkt inn i hele lovutkastet at det må helt omarbeides. Vi skal derfor ikke komme inn på de skadevirkninger som en slik skogpolitikk vil få for skogbruket og mange av de øvrige næringer i landet. Vi innskrenker oss til å vise til Johan Odegårds særuttalelse og til de innvendinger som er fremkommet fra skogbruksorganisasjonene. Vi vil dog tillate oss å referere et par uttalelser som viser at man i dette jordbruksutkast er inne på en feilaktig skogpolitisk linje:

På et diskusjonsmøte den 26. april 1948 i Norsk Forstmannsforening og Det Norske Skogselskap hvor emnet bl. a. var tvangsavståelse av skog til jordbruk uttalte daværende statsråd Fjeld: «Det er neppe en ansvarlig politiker i dag som vil stykke opp skogen i små biter. Som jordloven er i dag, er det svært vanskelig å nekte en ekspropriasjon av skog selv om en finner at det ikke er helt riktig. Nu skal jordloven revideres, og det er ikke deres mening, som er satt til å stelle med dette i dag at det skal bli en oppstykkingslov».

I en skrivelse fra Landbruksdepartementet til Handelsdepartementet av 19. nov. 1949 fremhever Landbruksdepartementet nødvendigheten av å få redusert forbruket av trevirke på gårdene som en betingelse for at det nuværende salgskvantum skal kunne opprettholdes: .....

"En må imidlertid være oppmerksom på at den tendens til oppstykkning av skogarealet som har gjort seg gjeldende i de senere år virker i motsatt retning. Slik oppstykkning av skogarealet vil lett føre til en økning av hjemmeforbruket, idet forbruket av trevirke blir større når de kan ta det fra øger

skog enn når de må kjøpe det — samtidig blir heller ikke virket så rasjonelt utnyttet. Dette fører således til en reduksjon av salgskvantumet. For såvidt mulig å øke kvantumet av salgskvantumet mener Landbruksdepartementet at en bør være meget forsiktig med oppdeling av skogaeraler".

LOVENS FORMAL

§ 1. Lovutkastets hovedprinsipp er at Staten skal medvirke til den såkalte ytre rasjonalisering av jordbruket ved at man søker å øke bruksstørrelsen. Etter § 1 har imidlertid Staten tatt på seg en plikt som går langt videre og som er uberegnelig. "Staten har plikt til så langt råd er, å hjelpe til med å skaffe jord til folk som vil eie og drive jordbruk selv". Etter denne formulering kan alle og enhver kreve Statens bistand til å erhverve jord. Det bør vel imidlertid tas en bestemmelse om at vedkommende må være i besittelse av kvalifikasjoner som gjør ham skikket som jordbruker. Dessuten bør uttrykket "plikt til så langt råd er" defineres nøyere. Ellers kan Staten pådra seg et uberegnelig ansvar. Såvidt vites har den tilsvarende svenske lov ingen bestemmelse om at Staten har plikt til å bruke de midler som loven gir anvisning på.

JORDSTYRER

§ 2. Jordstyrets medlemmer bør ha såvel praktisk som teoretisk utdannelse i jordbruk, unntatt det medlem som skal være bygningskynning.

JORDNEMNDER

§ 4. Bli det opprettet jordnemnder får vi her en 4. fylkesinstitusjon som har med skog og jord å gjøre. Administrasjonen vil svulme svært opp. Disse saker burde kunne legges til Landbruksdepartementet med driftsagronomen som særdeles skikket sekretær. Når det gjelder saker hvor skogen er innblandet, tiltrer fylkeskogrådet under behandlingen. Det burde være en selvfølge at alle medlemmer av landbrukssekskapets

styre og fylkesskogrådet burde ha både praktisk og teoretisk opplæring i henholdsvis jordbruk og skogbruk.

FORKJØPSRETT

§§ 11 og 12. Den forkjøpsrett som er foreslått vil gripe sterkt inn i eiendomsretten, slik som vi hittil har hatt den. Det er i det hele et stort spørsmål om den foreslåtte forkjøpsrett er nødvendig for innen rimelig tid å oppnå den tilsiktede rasjonalisering av bruksstørrelsen. Det må kunne ordnes ved vanlig kjøp. I Sverige forsvinner nu de små bruk i rask tempo. Jordbruksminister Sam Norup sa nylig i en tale i Gävle bl. a.: Man anslår i 1947 at rasjonaliseringen var en hel generasjons oppgitt. Takten har emellertid hittil varit sådan at om den fortsetter har 1000 småbruk forsvunnit innoen en tidsrymd av endast 20 år». Rasjonaliseringen blir i Sverige for en stor del gjennomført av jordbrukerne selv ved kjøp og salg. Vi nevner her at siden 1945 er det i hele Sverige bare et tilfelle av ekspropriasjon.

Det kunne synes rimelig at Staten får forkjøpsrett til bruk som selges utenom slekten. Det er imidlertid utvilsomt at mange vil kvie seg for å selge dersom de ikke blir herre over hvem som skal komme tilgårds. Som regel har ikke bønder anledning til å flytte vekk fra gården på sine gamle dager, og de vil da gjerne vite hvem de skal bo sammen med resten av livet. En bestemmelse om forkjøpsrett vil kunne føre til at folk sitter med eiendommene opp i høy alder, et forhold som sikkert vil være skadelig for driften. Hvad man vinner ved en tvangsmessig forkjøpsrett, vil således gå tapt på annen måte.

Norsk Jord må derfor frarå at Staten får forkjøpsrett til jord og skog. Under alle omstendigheter må ikke Staten tilvende seg forkjøpsrett til eiendommer som overdras til slektninger.

OREIGNING

§ 21. Oreigning av skog og dyrket mark må ikke finne sted. Utmark som er skikket til plantemark, men som ligger ubrukt, bør kunne oreignes til skogplanting, dersom eieren ikke selv trenger jorda til nydyrking, kulturarbeide eller skogplanting. Før man i tilfelle reiser slik oreignings sak, må eieren ha fått en frist på 10 år til å sette slike tiltak iverk. Ifall det blir oreigna, men den nye eier ikke straks iverksetter sine tiltak,

Rettighetstapene

Men uvanlig raskhet tok Odelstinget opp til behandling Justisnemndas innstilling om endring i straffelovens bestemmelser om rettighetstap.

Nemndas innstilling, som Odelstinget tiltrådte, inneholdt foruten visse endringsforslag vedkommende den alminnelige straffelov, også et forslag til overgangsbestemmelser med sikte på de ret-

tighetstap som er idømt under etterkrigsoppgjøret.

Den løsning som nå foreligger kan nok i noen grad medgis å by på lempninger, men tilfredsstillende er den langt fra, og den avviker betydelig fra det som ble bragt i forslag i Forbundets henvendelse til Stortinget av 26. november 1952. Vi skal komme nærmere tilbake til saken i kommende nummer.

Harsem-saken

Som en kunne vente seg etter det syn som myndighetene hevder når det gjelder kritikk over etterkrigsoppgjøret — ble det ikke noen som helst endring i injuriedommen over generalkonsul Harsem. Høyesterett opprettholdt enstemmig alt hva lagmannsretten hadde gjort.

Statsadvokat Dorenfeldt har med andre ord fått sitt inderligste ønske oppfylt. — Han har fått Høyesteretts bistand til å lage i stand et skremsel for alle som har noen tanke om å kny. Så nå gjelder det altså!

Tror virkelig hr. statsadvokaten at han binder munnen på ærlige og rettskafne mennesker ved å gjøre bruk av slett dulgte trusler? Da kommer han sikkert til å måtte tro om igjen.

Harsem ble dømt fordi man ikke anså hans beskyldninger mot dommerne Breien og Østlid tilstrekkelig underbygget. Men hva med alt det i Harsems bøker som har vært 100 prosent sant? Har han noen sinne oppnådd myndighetens takk for denne sin bistand til å verne om rettsstatens renslighet og anseelse?

H. N. H.

TARENES ARSAK

...Prinsesse Josephine Charlotte hadde tårer i øynene under sitt bryllup, og den hatfulle Spaak-presse benyttet anledningen til å fortsette sin forfølgelse av det belgiske kongehus. Nå forteller USA's tidligere ambassadør i Luxembourg, Mrs. Perle Mesta, — at riktignok hadde prinsessen tårer i øynene, men det skyldtes at hun for første gang brukte kontaktlinser som irriterte øynene, istedetfor briller som hun ellers bruker. Det er altså hele hemmeligheten ved de tårer som vætet hele verdens sensasjonspresse.

KOMMUNALT TEMPO?

Et arbeidslag holdt på å utbedre et stykke vei i Trondelags-distriktet. De tok seg «5. minutter». Like etter kom en

kjerring forbi, stoppet opp og sa til dem. «Dokk sitt kara?». Ja, de gjorde da det. Dermed ruslet kjerringa videre. En stund etter kom hun tilbake den samme veien og da hadde kara påny tatt seg «5. minutter». «Dokk sitt enno kara?» sa kjerringa aldeles forferdet. Ja — de svarte som sist. Da brast det ut av henne: «Ja e' det itj et oinder at bakæin høll!»

OG SA VAR DET tegneren i et av våre tidsskrifter som ble arrestert av politiet fordi han hadde tegnet et tendensiøst bilde av primasen Berggrav.

Under avhøret nektet tegneren at bildet hadde noen som helst likhet med Berggrav, og la til: — Jeg tegnet bare et bilde som skulle forestille en hykler!

skal jorda gå tilbake til den tidligere eier.

Før de tilfelle at adgangen til oreigning av skog og jord skulle bli tatt med i loven, må det være en selvfølge at den jord og skog som Staten og kommunene eier først må avgis før det kan reises oreigningssak mot private. Bestemmelsen i § 21, tredje avsnitt om at skog og fjellvidde skal kunne oreignes, når almene omsyn krever det — altså uten i forbindelse med en aktuell rasjonaliserings-

sak må i alle tilfelle ut av loven.

Ved oreigning av skog må det være klar at et skjønn som skal fastsette erstatningen, blir bundet av en totaltakst utført av autorisert skogtaksator.

§ 23. I denne paragraf gis Kongen adgang til å orklære eiendommer odelsfrie. Denne paragraf må utgå av loven.

Ærbødigst
For Norsk Jord
Aksel Berger,
formann.

Mordet på Knut Knutson Fiane

(Forts. XII)

DET NORSKE FOLK SKAL
FA SANNINGA Å VITE

Ovenstående var min manns valgsprog som han levet og døde av! Han arbeidet også i Granskingskommisjonen av 1943 for å skaffe vårt folk sannheten. En fremstående mann som følger denne sak med interesse — mener visstnok at Fianes død bl. a. skyldes hans søken etter sannheten i et høyere genealogisk spørsmål av interesse for det norske folk.

Fianes arbeidshypotese var at begivenhetene som førte til 9. april 1940 var et naturlig ledd i utviklingen av et folkebedrag som med *dobbelt* lenker fortøyet statsskipet Norge til Englands skjebne.

For Granskingskommisjonen forelå det noen viktige erklæringer. Fiane hadde fått i oppdrag å reise til Danmark i begynnelsen av oktober 1944 for å tale med innviede i ovennevnte genealogiske spørsmål. Intetanende som han var om de fjernstyrtes summariske metoder og kriminelle brutalitet gikk han ~~åpenlyst på passkontoret~~ og bestilte pass til Danmark. Nå var hans livsmål fullt. Han hadde betrådt den innerste sirkels hemmelighet, som gir en utfyllende bakgrunn for 9. april? Han måtte tas. Men grunnen kunne ikke fortelles folket. Derfor konstruksjonen om "angiveri"?

Men Fiane har seiret i døden. Det norsk folk kommer til å få vite sannheten! Intet er sikrere enn at popularitetens bølgekam kommer til å briste med et tordnende brak. Et forsonende og løfterikt trekk i et ellers sorgelig bilde er holmenkollhopperens, — kronprins Olav's vilje til å dele skjebne med det norske folk under den tyske okkupasjon. Hans nasjonale samvittighet må ha vært ren. Han fryktet ikke folkets dom. — Men han ble truet avgårde. Men kanskje hans mandige dissens, i lengden, var gunstigere for kongehusets fremtidige skjebne, enn den flukt som han mot Johan Ankers innstendige råd ble tvunget med på. —

Men våger Kronprinsen nå i den indre sirkel å heve sin stemme mot den vedvarende sosiale ødeleggelse av uskyldige? Våger han å gi den for tiden servile presse et vink om at Norges fremtid krever at sannheten blir synlig i

spaltene? Ellers mener kronprinsen at den britiske general J. F. C. Fuller har rett der han skriver i "Memoirs of an Unconventional Soldier: "Er det noe som leder til fremgang i livet, så er det evnen til å kunne lyve på en overbevisende måte. Det å være en født løgner, dvs. det å være fylt av en naturlig motvilje mot sannheten i alle dens mange former — det er jeg sikker på er den brede vei til rikdom og berømmelse, skriver Fuller, en av Englands store, ukonvensjonelle soldater.

Det er en gåte for meg at nordmennene med en slik fanatisme kopierer alt det tvilsomme i England, bl. a. "silent killing". Men hvorfor kopierer ikke norske dommere den britiske dommerstand i den uavhengighet og ulyst til å la seg imponere av en parts glimrende sosiale fasade? Nettopp der er den britiske dommer på vakt! Har juggel og juks i den såkalte norske beaumonde nesten fritt spill i norske rettsaler? Inspireres denne betatthet overfor gullfasader av representanter for en oppadstrebende påtalemyndighet? Hører innenatlesning i loven og uavhengig ikke sammen med karriere i det norske rettsvesen i dag? Står en direktør for Denofa alltid til troende i en norsk tingsal? Gjør han det i en britisk?

Ulikheten for loven i Norge nærmer seg nå klimaks! I de avsluttede grandiose gallafestligheter, hvor utenlandsk presse skrev at visse forholdsregler minnet om den redde diktators — der spilte ugranskede mistenkte for mordet på min mann en glimrende og fremtredende rolle, samtidig som Dagbladet bebuder rettssak mot en av o. r. sakfører Kåre Schetelig's av smarte bakmenn forvillede mordere.

Dette mord skal jo aksjoneres av en eller annen statsadvokat som har avansert på sine meritter og sin stilling til det "rettslige" og faktiske grunnlag for "rettsoppgjøret", og fordi ugjerningen hadde "galt" politisk fortegn! Mordet på min mann tror man å kunne overse. — fordi det hadde "riktig" politisk etikett!

Men man tror feil! — En storm vil komme i denne ugjernings spor. Hvis ikke den krevede offentlige

undersøkelse kommer, utført av *ukompromiterte* lovens tjenere nota bene. Min manns minne skal offentlig renses. Det er mitt lovlige krav. — Man skulle tro at det i Norge var slått en strek over rettsutviklingen fra enevoldstiden og til 9. april 1940!

KNUT MØYEN

Jeg forlanger konsulent Knut Møyen, Kirkeveien 59, Oslo, offentlig-rettslig undersøkt for delaktighet i mordet i hans egenskap av daværende sjef for Milorg for Oslo og Østlandet. Hva vet Knut Møyen om mordet og *hvorfor* det skulle utføres? Jeg sikter ham for delaktighet i mordet og oppfordrer ham innen 1. juni d. å. offentlig å fralegge seg enhver befatning med eller kjennskap til min manns død. *Hvis* han tier, tør jeg anse min konklusjon sikker! Og den bør herr Møyen og visse andre tenke mer på. En enkes vanmakt varer ikke evig. —

MORDERNE LA FLERE DAGER PÅ LUR

To-tre dager før mord-dagen 21. september 1944 ringte en kultivert stemme om morgenen ved 8.30 tiden og spurte om "Knut" ikke var gått på kontoret. Jo, svarte jeg, han er gått på kontoret *til vanlig tid*. Jeg fant oppringningen mistenkelig og ringte straks min mann. — Han sa at han måtte ta trikken, da han var blitt heftet på gaten med en samtale. — Han gikk altså ikke sin vanlige rute opp bakken i Majorstuveier der morderne ventet ham med sine importerte dum-dum projektiler, som nådde sitt mål noen dager senere.

HVORDAN STATSADVOKAT HAFTING MØRKL SAKEN

Efter at advokat Alf Monsen hadde nektet meg å få se dokumentene i min manns sak som han hadde fått utlånt, henvendte jeg meg til Oslo Politis daværende politiske avdeling, men ble også der nektet å se papirene, som altså *dengang* må ha inneholdt graverende ting for gjerningsmennene? Gjennom undersøkelser fikk jeg greie på at statsadvokat Hafting hadde likvideringssaken til behandling. "Efter oppdrag" fra høyere hold naturligvis. Jeg ringte til herr Hafting og fikk snakke med ham personlig. Han nektet meg å få se papirene. Jeg spurte så om jeg ikke kunne komme ned på hans kontor og se dem der. Også dette ble nektet meg.

Hvor i norsk lov finnes

NYSALTA TORSK i tønner innveiet netto 100 kilo leveres inklusiv emballasje meget rimelig, handlende kr. 145,— forbrukere kr. 160,00 inkl. tdr.

NYSALTA UER — leveres i tønner innveiet netto 90 kilo. Pris til handlende kr. 126,50, til forbrukere kr. 137,50.

NORSK ISTERILD — Kleppfisk m. m.

PRIMA BEINFRI TORSKEFILET — leveres i nye tønner innveiet netto 110 kilo for den lave pris av kr. 180,00 til handlende og kun kr. 200,00 til forbrukere. — Delikat vare — beinfri.

OTTO OTTESEN HAVNERAAS A/S
Telefon 1630. Telegr.adresse Havneraas, Kristiansund N.

Det hender så mangt

På en holdeplass for drosjer i Oslo, mottok en av karene fra sentralen e nordre om å kjøre til oppgitt adresse og hente fru S.

Kommet til stedet, kommer der ut en eldre dame, hilste søtt og plaser seg i vognen. Hun smisket og var folkelig søt og god, roste vogna for at den var svært fin osv.

Der utspandt seg følgende dialog mellom henne og sjåføren:

Fru S.: «Men jeg har kjørt i en fin vogn før — det var vognen til Quisling».

Sjåføren: «Jasså De?»

Fru S.: «Jadda, ja De vet vel hvordan det gikk ham?»

Sjåføren: «Ja, det ble jo dødsdom det».

Fru S.: «Ja det ble det. Og det var min mann som dømte ham».

Sjåføren: «Det høres ut som De er stolt av det?»

Fru S.: «Naturligvis er jeg det».

Sjåføren: «Min bestefar fikk avskaffet dødsstraffen her i landet, det er jeg stolt av».

Fru S.: «Ja så De. Men hva heter De da?»

Sjåføren: «Jeg heter H. Min bestefar på mors side het T. Han var stortingsmann i 25 år, derav 16 år lagtingets president. Han la fram for Stortinget forslag om å oppheve dødsstraffen og fikk det vedtatt. Deres mann fikk innført den påny. Var jeg Dem, frue, så ville jeg ikke snakke så høyt om dette».

Fru S. var taus under resten av kjøreturen.

hjemmel for å nekte en enke å se dokumentene i saken om mordet på hennes mann?

Forligger det også her en for myndighetene befriende betenkning av en norsk juridisk professor?

(Forts.)

TANNLEGE MAAMOEN
Hansteensgt. 2. Tlf. 44 36 99.

VEKKERUR

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

Overrettsakfører

Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

Skrivemaskiner

Et mindre parti Rheinmetall Portable med koffert og 1 års garanti ankommet. Pris kun kr. 562,—. Avbetaling innrømmes.

SVERBE JACOBSEN
Ilseng.

HALLO SE HER!

Vinner De ikke på tipping? Skriv da til meg. Fulltreff flere ganger årlig.

JENS AASAND
Kjær. Barkåker st.

KOMMER DE

til Rissa så besøk oss. Sportsforretning — Bensinstasjon Kafé.

BJARNE SVENNING A/S,

BULL-DOZER

Vi påtar oss planering, utgraving, vegarbeide, nybrott o. l. med 10 t og 18 t bulldozer.

FALCH ANLEGGSDRIFT
Skippergt. 44, 3 etg. Oslo.
Telefon 41 63 03.

ENSLIG DAME

(helst tidl. NS) kan få hyggelig opphold fra ca. 1. juni hos ektepar (tidl. NS) i vakker hjem på Sørlandet mot å arbeide i huset. Bill. mrk. «For sommeren» til bladets eksp.

ØNSKER

stifte bekj. med en bra mann i 55 års alderen. En med interesse for handel ønskelig. Gjerne forhenv. NS. Bill. mrk. «Bra utseende» til bladets eksp.

Det bedradde Norge . . . .

(Forts. fra side 1)

stående valgdeltagelse. Sitt ikke hjemme på valgdagen — så sant du har stemmerett — men forlang av alle som blir nominert at de skal gå inn for oppklaring.

Hambro vil at vi skal vente i 50 år med å offentliggjøre dokumentene fra 1940-45. — For å kunne fortsette sine livsfjerne politiske revestrekker, må årsaksforholdene ikke oppklares. "Helteglorien" over alle dem som rømte i 1940 må bevares derved at ingen krever oppklaring av de faktiske forhold. Når man bare oppnår *borgerdådsmedalje*

mens man lever, spiller det liten rolle om man blir redusert til demagog mange år etter sin død.

Jeg har fremsatt nedennevnte forslag i anledning av forestående valg.

Hvor der nomineres menn eller kvinner som prinsipielt *motsetter seg vitenskapelig granskning og oppklaring av den store folkekomedie og folketragedie i Norge, og som fremdeles vil tåle tåkelegning og komediespill omkring "rettsoppgjøret"*, får blanke stemmesedler fra alle rettentkende nordmenn.

Mitt forslag lyder:

Samfundspartiet og valget

Av B. D. B.

TEKNIKKENS MENN har ført bevisene for at deres regnemetode og logikk er riktig. Teknikkens menn har utforsket naturlovene og oppnår derfor stadig "det gode som de vil" ved å adlyde disse lover. Den tekniske forskning arbeider *rasjonelt*, og resultatene viser at det mest utrolige og utenkelige er blitt mulig.

MEN POLITIKKENS OG TEOLOGIENS MENN arbeider *irrasjonelt*. På det økonomiske og sosiale livsområde arbeides der fremdeles med irrasjonelle og magiske midler, og når deres trolddom og diplomatiske tricks selvsagt aldri fører frem, så øver de vold, sensur, tvangsmidler og maktovergrep, fordi de ikke selv formår å erkjenne det livsfjerne og uvirkelige i deres forlengst distanserte tenke- og handlemåte.

KRISTENDOM ER LÆRE OM LIVETS REALVIRKELIGHET OG UNIVERSALE LIVSLOVMESSIGHET mens teologi er det motsatte, nemlig læren om det oppdiktede og irrasjonelle. Kristendom og teologi er derfor to ufor- enlige motsetninger.

SANN KRISTENDOM ER IKKE BARE INDIVIDETS PROBLEMER, MEN OGSÅ SAMFUNDETS. Mens teologi og politikk er uvirkelighetens drømmeliv, uttrykk for tøy- lesløs fantasi og følelse, er sann kristendom læren om lyset, den evige skapelse, om vekst og utvikling som all teologi, alt sektvesen og all partipolitikk stiller seg fiend- lig til.

LYS OG OPPKLARING ER VART PROGRAM. De *Stortingmenn som uavkortet går inn for oppklaring istedetfor fortsatt tåkelegging, diplo-*

matiske intriger og problema- tikk, vil få Samfundspartiets stemmer, uansett hvilke parti de tilhører. Hvis der nomi- neres Stortingmenn som ikke utvetydig forplikter seg til å arbeide for objektivitet — for vitenskapelig opplysning og for hensynsløs oppklaring av alle faktiske årsaksforhold — stemmer Samfundspartiet med blanke sedler.

Når man på det etiske, sosi- ale, humanistiske, økonomis- ke og internasjonale livsom- råde utelukkende opplever selvsकुffelser og uro, istedetfor resultater (som på tek- nikkens område), da viser dette at man arbeider irrasjo- nelt og famler i mørke. Man dyrker det ukjente istedetfor å følge med tiden og lære seg selv og sin egen begrensning å kjenne.

Teologien og politikken beror på avsporing fra det real- virkelige til det oppdiktede (fiktive), nominelle og skinn- virkelige. Den store begreps- forvirring skyldes tendenser til å bortforklare det faktiske ved diplomatisk og teologisk mystifisering og tåkelegning. Når et skip forliser, opptar man sjøforklaring for å unngå gjentagelser. Ikke for å få de ansvarshavende i galgen. I det politiske liv beskylder man hverandre for ond vilje istedetfor å avsløre uvitenhet, overtro og utilstrekkelighet.

Derfor vil Samfundspartiet samle og støtte alle de kref- ter som hensynsløst vil ha "sjøforklaring" på landjor- den.

DEN ANGST OG USIKKER- HET i hvilken verden lever, beror på den store formørkel- se som teologi og klassekamp har skapt. Men all angst og usikkerhet, av skepsis og alle bekymringer vil automatisk falle bort når alle årsaksfor-

hold oppklares, istedetfor å forsinkes og kamufleres.

DEN NYERE TIDS PSYKO- LOGI gjør det for første gang i historien mulig å skimte de *livslover* som gjelder for alle kultursamfund, årsaken til deres oppblomstring og til de- res sammenbrudd. Det er vår *tenkemåte*, vårt *åndsliv*, som blir *skjebnebestemmende*. Et riktig livsbilde resulterer i et friere og bedre samfund, — mens et forfalsket livsbilde fører til utslettelse.

Fordi hele verdens tenke- måte er avsporet, er verden full av angst, mistro, frykt og skepsis.

Vår tro — vår *tenkemåte eller mentalitet* — er vår *fol- keskjebne*. En våken juste- ring av tidens kulturliv blir da en betingelse for menne- skehetens sundhet og fort- satte eksistens.

SOSIALØKONOMIENS MENN har bevist at deres regnestykke kolliderer med *virkelighetens lover*, de ser ikke forskjell på *real-verdier* og *tall-verdier*. Vareoverflod blir for dem "dårlige tider", mens varemangel blir "gode tider". Men å "beslutte" at *livsoverflod* skal bli til *underskudd* av frykt for at tallene i regnskapene skal fal- le, fører til "kortslutning". Overfloden som teknikken har muliggjort henimot det ubegrensede, blir derfor ikke velsett. *Kun en krig kan redde tallene*. I dag hører vi derfor om "frykten for freden". Ved krigen skapes atter den *mangel* som det fortids- økonomiske system er bereg- net for.

Når *Samfundspartiet ikke selv nominerer sine folk og ikke stiller egne lister, skyldes det flere omstendigheter. Erfar- ing har nemlig vist at vi, — ved å stille egne lister, blir oppfattet som om vi hadde andre interesser enn alle an- dre landsmenn og verdensbor- gere. Men vi tilhører alle hel- heten, og bør derfor ikke opp- tre med egne lister. Erfaring har også vist at der er store vanskeligheter forbundet med å få de rette menn til nomina- sjon. Nyorientering og for- fengelighet kan vanskelig forenes. Oppmerksomheten ble derfor i sin tid uavlatelig rettet mot personer og intri- ger istedetfor imot det sakli- ge og objektive realinnhold. Individualistene har ofte van- skelig for å oppfatte kollekt- ivet og hensynet til dette, — mens kollektivistene som regel misforstår det individu- elle.*

Da vårt blad *Samfundsliv* stoppet — stikk imot alle forutsetninger og avtaler — og vår *hele samfundssak* istedetfor ble omdannet til en barnslig prosess om fiktiver, bortfalt foreløbig alle mulig- heter for en direkte politisk aktivisering av nyorienteringen

De var sanndrømt - - -

(Forts. fra side 1)

gjeringen Nygaardsvold del- tok jo i blokaden av egne landsmenn. Mener De at det var en forbrytelse av tyskerne å forlange noe til gjengjeld når de skulle fø oss?

Jeg var personlig av den oppfatning, at herrerne i Ad- ministrasjonsrådet var for rausse med det vi kunne by på. Men det var jo lettere for tyskerne å presse de gamle Englandsvenner.

Så fikk De sparken i Lon- don. Det er til Deres heder. De har muligens i sterke or- delag bebredet England for å ha ført Norge inn i krigen. Sânt er jo ikke pent å gjøre, når man selv ikke har tak over hodet og må leve på nå- de. Jeg akter Dem dog for dette.

Sommeren 1940 prøvet de gamle politiske travere med en passende tilsetning av nye strebere til å ayløse Admini- strasjonsrådet. Prisen for en forandring, et Riksråd ble fryktelig høy. Sett fra tysk standpunkt var det rimelig at det måtte koste dyrt.

Stortinget skulle avsette Regjeringen og Kongen. Med andre ord gjøre rent bord. — Det var man villig til, ja man var villig til alt. Det var bare en vanskelighet, at der var for mange som var villig til å gå inn i Riksrådet. Kongen fikk en henvendelse. De vet hvem som formidlet den? — Kongen sa nei. Hva annet skulle han si? Han var jo i London.

Norge fikk så et nytt Admi- nistrasjonsråd, som bestod alt vesentlig av medlemmer av NS. Dog ikke med NS-folk i viktige stillinger. Man arbei- det godt sammen. Hva annet skulle man gjøre?

Det er nu anerkjent av alle, at NS-folk ikke var de lettes- te å hanskens med for tyskerne. Spiller det i og for seg no- en rolle hvilket partimerke man bærer, når man i hjertet er norsk og nasjonal? Selv England og USA favnet jo on- kel Joseph da det kom til stykke. De hr. Koht vet jo som historiker og fhv. uten- rikminister hvordan slike ting er. Alt er maktpolitikk og det med ideologi er noe man serverer for de utmerke- de mennesker som er naive

fra eget parti. Vi må derfor nøye oss med å oppforde menn og kvinner i de andre partier om å interessere seg for den grunntanke som sta- dig er blitt sviktet i den leir som gav seg ut for å være vår egen.

B. D. B.

og uskyldige nok på dette område.

Da Tyskland (nazismen) var knekket, så var ikke Sov- jet lenger demokratisk. Nei, da var bolsjevismen den stør- ste fare. Da satt vi inne i de demokratiske konsentrasjons- leire som tyskerne hadde bygget for anti-nazister. Alt slikt er bare vrøvl, det vet De hr. Koht. Hr. Tanner i Finn- land har jo i sin bok forklart om hvor vanskelig det kan være.

Vi ble imidlertid straffet fordi vi ikke tok parti for an- griperen. Vi hadde ikke for- stått at Stortingets enstem- mige vedtak om Norges nøy- tralitet var bare tøys. Der ut- gikk dengang ingen parole om at Norge under alle for- hold skulle ta parti for Eng- land. Det vet vi nu, men kjen- ner ikke alle detaljer. Hadde vi noen hemmelig avtale om dette hr. Koht? Var noe slikt med i regnestykket allerede i 1905? Vi har lov til å spørre. Man berøvet oss frihet, ære og penger, fordi vi ikke hadde forstått dette.

Når Liddell Hart sier at det var et skammelig hykleri å bruke krigspropagandalø- gnene til å straffe oss, så må vel vi ha lov til å dele hans oppfatning.

Hva mener De hr. Koht — om følgende spørsmål?

Er det en forbytelse å feil- informere domstolene om de politiske forhold? Når folk skal dømmes for forræderi er der alltid en politisk bak- grunn. Hvis denne bakgrunn med vilje er falsk og feil, vil dommene bli deretter. Da De ikke er medskyldig i dette på annen måte enn at De ikke ha tatt aktivt til gjenmæle mto den systematiske histo- rieforfalskning som er bedre- vet — bør De nu ta til orde.

H. F. K.

FOLK og LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo
Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56
Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5
Oslo — Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår.
I nøytralt omslag kr. 30,— pr.
år, kr. 15,— pr. halvår.
Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,
kr. 10 pr. halvår.

Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,
kr. 12, pr. halvår.

Annonsepris: 32 øre pr. milli-
meter over en spalte.

Løssalgpris: 40 øre.

Bruk postgironr. 16450

Sambandstrykkeriet A-S — Oslo